

Men et maatte man dog kunne blive enig om, og det er, at er der Mangler i denne Hensende, er det ikke noget, der kan afhjælpes ved et Ord i en Lov som denne; men det er noget, der maa afhjælpes af Administrationen. Men nu have vi jo faaet det tydeligste og klareste Bevis for, at der hverken i Lovgivningen eller Administrationen er noget til Hinder for Ordningen af denne Sag paa den hensigtsmæssigste og bedste Maade; thi efter den Udtalelse, som den højtærede Minister citerede af en Skrivelse af 1887, som ogsaa er dragen frem i det andet Ting, er der jo givet Lærerne al mulig Frihed, og der er efter Klager eller Indsigtning, saa vidt jeg forstod, af en Provst, endogsaa givet Lærerne Medhold i, at de maa benytte denne Frihed, saa det forekommer mig virkelig heller ikke, at det er værd paa dette Omraade at rejse et stort Spørgsmaal, som jeg mener, heller ikke eksisterer.

Seg kommer saa til et Punkt, som jeg tror ikke er uden væsentlig Betydning med Hensyn til hele denne Sags Behandling, nemlig Kaldelsesmaaden og Indstillingsretten. Dette Punkt spiller jo en ganske mærkelig Rolle. Naar der Mand og Mand imellem blandt Folk, der interessere sig for Stolen, har været Tale om Stoleloven og dens Behandling, vil man tit have hørt, at det er dette Punkt, det hele drejer sig om, der vil den ikke give efter, og der maa den give efter osv. Det er vistnok noget, som naar det kommer til Stykket, og man virkelig for Alvør vil have denne Lov ud, ikke vil komme til at spille den Rolle, man nu kunde tro. Thi lad os se, hvorledes det egentlig hænger sammen. Dette Selvfølgelig og denne Kommunernes Ret, som man er bange for der skulde gøres Indgreb i, og som man har ment, den højtærede Minister vilde gøre Indgreb i ved sit Forslag, som ikke hidtil har vundet Bifald, er jo ikke af nogen saa overdreven Betydning. Det er jo ikke et saa skønt Klenodie, at man kunde tænke sig, at Kommunalbestyrelserne skulde sætte en saadan Pris paa at beholde det, at der ikke kunde være Spørgsmaal om nogen som helst Modifikation. Thi Retten gaar jo da kun ud paa at indstille 3, og det er temmelig afgjort, at i de 90 af 100 Tilfælde, hvor man indstiller 3, er der 1, man vil have, og det staar altsaa for Øjeblikket i den kaldende Autoritets Magt ikke at give Folk denne ene, og det viser sig ofte, at den ikke gør det. Det forekommer mig derfor, at den Ret ikke er saa overmaade tiltalende, og baade den højtærede nuværende Kultusminister og den tidligere Kultusminister (Goos) have jo klart og tydeligt gjort Rede for, at

Loven af 1859 paa dette Omraade ikke er anderledes at forstaa, end at hvis de kaldende Autoriteter fuldt ud vilde benytte deres Ret, vilde Kommunernes Ret være af langt ringere Betydning. Thi er det de kaldende Autoriteters Ret, som Ministeriet mener, at fortolke Ordene „stikkelig og værdig“, saaledes at de kunne opfattes i Relation til de paagældende Embeder, og ere de kaldende berettigede til at tage Hensyn til de vedkommendes Anciennitet og Æksamen og at se hen til Forholdet mellem Kvalifikationerne og Embedslønningerne, saa er denne Ret ikke af nogen stor Betydning. Den er da ikke et saadant Klenodie, som Kommunerne kunne sætte saa megen Pris paa at beholde, at en Lov bør kunne strande derpaa. Nej, der maatte være god Grund til fra begge Synspunkter at faa en Overenskomst paa dette Punkt. Enhver maa erkende, at naar Staten træder til med et saa stort Bidrag til Stolevæsenet, saa maa den ogsaa have et billigt Krav paa, at dens Indflydelse med Hensyn til Embedsbesættelserne bliver større end hidtil. Ministerens Forslag i saa Hensende er vel ikke blevet tiltraadt, men jeg skønner ikke rettere, end at det maa være forholdsvis let at finde Modifikationer, hvorom man kunde enes, saaledes at Kommunerne maatte erkende, at man ikke var gaaet dem for nær. Seg tror, at vi kunne gaa ud fra, at deres Ret ikke er saa meget værd, at det skulde være vanskeligt at faa dem til at indse, at noget nyt af utvivlsom Karakter er at foretrække. Ganske særlig maa der da være at tage Hensyn til Lærernes og Embedernes Interesser. Seg tror ikke, at Loven bør eller kan strande herpaa.

De Punkter, hvori Lovforslaget bør bestrækes, og som bør tages bort som ubrugelige og umulige, ere saa ofte blevne behandlet, at jeg ikke skal komme nærmere ind derpaa, men jeg skal blot tillade mig nogle mere almindelige Bemærkninger i saa Henseende. Seg kan ikke nægte, at for saa vidt man i Folketinget har ønsket, at Loven skulde komme ud — og naar man ser hen til det meget alvorlige Arbejde, der er gjort dernede, og den lange Tid, der er brugt dertil, maa man jo tro, at der har været et alvorligt Ønske derom — maa man forbavses over, at man har kunnet tænke sig det muligt, at man skulde kunne vinde Samstemning i dette Ting for en hel Del af de Punkter, der af Folketinget ere indførte i Lovforslaget. Seg har derfor spurgt mig selv, hvorfor man har gjort det. Man staar ganske usforstaaende over for, at man i Folketinget har vilket optage saa store Kon-